

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
**«Проблеми і перспективи реалізації облікової,
 контрольної та аналітичної функцій
 у соціокультурному просторі сучасного бізнесу»**

(12–13 травня 2011 р., Донецьк)

Метою конференції, проведеної Донецьким національним університетом економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, було визначення нових напрямів наукових досліджень щодо реалізації облікової, контрольної та аналітичної функцій у соціокультурному просторі сучасного бізнесу. Задля досягнення поставленої мети учасниками конференції узагальнено результати наукових досліджень, визначено проблеми розвитку професії бухгалтера і аудитора у сучасному бізнесі, обговорено міжнародний досвід реалізації облікової, контрольної та аналітичної функцій управління, визначено напрями розвитку їх на практиці.

У роботі конференції взяли участь більш як 150 науковців із України, Білорусі, Молдови, Росії, Польщі, Китаю, Кореї, а також представники регуляторних органів та бізнесу.

У ході роботи конференції було порушено й обговорено низку важливих питань щодо розвитку бухгалтерського обліку, контролю і економічного аналізу в умовах соціалізації професії бухгалтера та аудитора у сучасному бізнесі.

Усього на конференції представлено близько

двохсот доповідей за різними тематичними напрямками. Особливий інтерес викликали роботи: «Проблеми реформації економічного управління на підприємствах України» М. Чумаченка, «Податковий облік: причини виникнення і розвитку» Е. Гейер, «Внутрішньокорпоративні стандарти контрольної діяльності: ієрархічний підхід до розробки» І. Дмитренко, «Аналіз банківської діяльності як засіб подолання і прогнозування фінансових криз» Ю. Семениченко, «Проблеми інтеграційного розвитку економічного і інституціонального аналізу» Н. Возіянової.

У рамках конференції відбулося засідання круглого столу з обговорення проблеми формування професійних і соціальних компетенцій сучасного бухгалтера і аудитора. У дискусії взяли участь д.е.н., професор М. Чумаченко, д.е.н., професор О. Олійник, д.е.н., професор С. Петренко, д.е.н., професор І. Сіменко, к.е.н., професор Л. Сухарева, к.е.н., професор Ю. Чацкіс, к.е.н., доцент І. Дмитренко, к.е.н., доцент Н. Возіянова та ін.

За результатами конференції було прийнято резолюцію, в якій знайшли відображення рішення і рекомендації.

РЕЗОЛЮЦІЯ

Суттєві зміни в розвитку економічних відносин України, пов'язані з інтеграційними процесами на тлі глобалізації та інформатизації суспільства, посилення конкуренції та соціальної відповідальності бізнесу стали основними проблемами для обговорення учасниками конференції.

Під час роботи конференції було розглянуто важливі питання науково-теоретичного характеру та практичної спрямованості обліково-контрольного й аналітичного забезпечення функціонування системи менеджменту. Отримані результати мають як наукове, так і практичне значення, відображують актуальність проблеми, її стан та шляхи вирішення.

1. Сучасні інформаційні системи як фактор трансформації проблем обліку, контролю та аналізу господарської діяльності

Одним із заходів підвищення рівня економічної роботи на підприємствах має бути поширення практики управлінського обліку. Для цього мають бути вироблені відповідні

заходи, спрямовані на стимулювання поширення управлінського обліку в країні:

- розробити низку законопроектів, які стосуються змін у бухгалтерському обліку, аудиті, економіці, фінансах підприємства з метою максимального задоволення потреб внутрішнього економічного управління (внести зміни до П(С)БО 16 «Витрати», П(С)БО 9 «Запаси» та Плану рахунків бухгалтерського обліку);

- розробити методичні рекомендації з впровадження управлінського обліку та ініціювати їх поширення серед підприємств, що усвідомили доцільність його застосування;

- удосконалити та впровадити у навчальний процес навчально-методичну літературу з управлінського обліку, зміст якої відповідатиме вимогам освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальністю напряму 0501 «Економіка і підприємництво» та розкриватиме практичний досвід розвинених країн Європи і США;

- сформувати Програму модернізації навчальних планів підготовки магістрів з бухгалтерського обліку, економіки та планування, фінансів з урахуванням зарубіжного досвіду управління підприємством службами контролера та казначея; створити систему перепідготовки діючих бухгалтерів, економістів, фінансистів підприємств;

- сформувати Програму реформування економічного управління підприємствами України, яка має враховувати усі перелічені вище положення, та подати її на розгляд до Кабінету Міністрів України.

Для пошуку й обґрунтування шляхів оптимізації взаємодії бухгалтерського обліку і системи оподаткування принципове значення має розуміння причин виникнення податкового обліку та напрямів його розвитку:

1) взаємозв'язок між системою бухгалтерського обліку і системою оподаткування реалізується через дії, що виражаються у спробах втручання однієї системи в іншу; оптимізувати їх складні та суперечні взаємовідносини;

2) виникнення і розвиток обліку – результат дії внутрішніх і зовнішніх чинників; у їх діалектичній взаємодії відбувалась еволюція всієї облікової науки, зміна концепцій і методологій. Виділення податкового обліку слід розглядати і як результат фіскального тиску податкової системи на принципи формування показників діяльності підприємства (вплив зовні), і як наслідок властивих обліку різних концепцій, що формуються під дією принципово різних юридичних і економічних аспектів (внутрішній вплив);

3) поява податкового обліку також є наслідком диференціації облікової системи відповідно до багатоаспектної структури факту господарського життя. Залежно від ступеня деталізації облікових даних відповідно до вимог керівництва, інвесторів та держави можлива як функціональна диференціація, при якій розширюється коло функцій окремих елементів системи, так і структурна диференціація облікової інформації, в ході якої в системі виділяються підсистеми, що реалізують такі функції;

4) облік для цілей оподаткування є закономірним результатом розвитку облікової практики, який свідчить про певний рівень зрілості економічних відносин, що дає змогу, з одного боку, реалізувати функції податкової системи, а з іншого – забезпечувати дотримання принципів бухгалтерського обліку.

Прагнення задовольнити інформаційні потреби різних груп користувачів звітності підприємства приводить до необхідності застосування комбінації взаємодоповнюючих концепцій обліку. Існує потреба у застосуванні певних коригувань в єдиній системі обліку, що забезпечить взаємозв'язок між різними показниками. Застосування концепції багатоцільових показників дозволить синергетично вирішувати комплекс завдань бухгалтерського обліку.

2. Проблеми економічного контролю та аналізу господарської діяльності в контексті мислення сучасного власника

Для розкриття сутності і змісту контрольованості економіки вважати визначальними методологічний, гносеологічний, фізико-економічний, онтологічний, системний та управлінський виміри контролю:

- важливість методологічного виміру визначається основоположною роллю принципу компаративності у забезпеченні порівняння (зіставлення) контрольованих показників розвитку суспільно-господарських систем;

- гносеологічний вимір надає можливості досягнення сутності контролю з позицій теорії та практики пізнання, з'ясовує атрибути управлінської місії контролю, показує його призначення як засобу пізнання контрольованих суспільно-господарських явищ;

- важливість фізико-економічного виміру полягає в забезпеченні розгляду контрольованих об'єктів із позицій пріоритетності природничих і вторинності політекономічних засад та створенні умов для започаткування фізико-економічної компаративістики;

- онтологічний (метафізичний) вимір контролю дає змогу, з одного боку, ідентифікувати контролюючого суб'єкта, адекватного об'єкту, вимірюваному параметром «усе», а з іншого – інтерпретувати контрольований об'єкт у параметрах субстанційної фізики;

- системний вимір контрольованості економіки розкриває сутність контролю як взаємодії контролюючого суб'єкта з підконтрольним об'єктом;

- в управлінському (кібернетичному) вимірі контроль слід розглядати як функцію управління економікою, погіршення чи відсутність якої відповідно спричинює погіршення або унеможливує менеджмент та управління.

Осягнення й обґрунтування викладених засад контрольованості господарювання сприятиме створенню в Україні стійкої до кризових викликів економічної системи.

Основними напрямками вдосконалення державного фінансового контролю є такі:

- необхідність обмеження фіскального напрямку державного фінансового контролю та спрямованість його на з'ясування причин порушень і їх профілактику;

- переорієнтація державного фінансового контролю на реалізацію заходів превентивного характеру. Запропонований підхід дасть змогу привернути увагу суб'єктів контролю до негативних чинників впливу та запобігти порушенням у роботі бюджетних організацій і установ до моменту реалізації прийнятих рішень;

- удосконалення звітності з питань контрольно-ревізійної діяльності, складання її з урахуванням норм Бюджетного кодексу України;

- упровадження систем внутрішнього контролю в бюджетних установах та організаціях.

Найважливішими напрямками налагодження та забезпечення надійності функціонування систем внутрішньокорпоративного контролю в середовищі компаній публічного інтересу є такі:

➤ удосконалення правового поля щодо регулювання діяльності акціонерних товариств на основі впровадження імперативних норм побудови системи дієвих органів внутрішньокорпоративного контролю;

➤ упровадження стандартизації діяльності органів та суб'єктів внутрішньокорпоративного контролю, зокрема аудиторських комітетів наглядових рад акціонерних товариств, служб внутрішнього аудиту, суб'єктів – виконавців внутрішньогосподарського контролю на рівні бізнес-процесів;

➤ розробка регламентного та методичного забезпечення діяльності підрозділів системи внутрішньокорпоративного контролю з акцентом на оцінку ризиків і мінімізацію наслідків ризик-подій, оцінку якості корпоративного управління.

Налагодження та забезпечення надійності функціонування систем внутрішньокорпоративного контролю в середовищі компаній публічного інтересу є важливою *передумовою подальшого еволюційного розвитку незалежного аудиту в Україні до рівня системно-орієнто-*

ваного, вектор суспільної затребуваності якого зобов'язує не тільки надавати впевненість користувачам щодо достовірності та якості інформації фінансової звітності, а й стосовно стану бізнесу, ступеня керованості ризиками його наступного розвитку, прогнозування безперервності діяльності та майбутніх результатів в умовах невизначеності.

Необхідність формування нової парадигми організаційно-економічного механізму розвитку торгівлі як соціально значущого сектора економіки України обумовлює:

- обґрунтування концепції внутрішньої торгівлі, в основі якої є інтеграція інституціонального та інноваційного підходів з метою отримання синергетичного ефекту від фреймізації цього інституту;

- прийняття Закону України «Про внутрішню торгівлю»;

- розробку моделей організаційної структури інституціонального устрою регулювання внутрішньої торгівлі;

- удосконалення організаційного розвитку торгівлі як системи на основі ступеня сформованості та окремих її інститутів;

- розвиток нової методології економічної оцінки, що ґрунтується на теоретичних концепціях нової інституціональної економічної теорії.

*Директор Інституту обліку і фінансів **І. Сіменко**
Завідувач кафедри контролю та АГД **Л. Сухарева**
Завідувач кафедри бухгалтерського обліку **Ю. Чацкіс***

